

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ
НАПРЯМІВ ЇЇ ОЦІНКИ**

В статті досліджено існуючі теоретичні підходи до поняття «фінансова безпека підприємства», виокремлено існуючі напрями досліджень, що характерні сучасному етапу розвитку економіки. Відповідно до визначених трьох напрямів досліджень, окреслено ознаки та певні характеристики фінансової безпеки підприємства, що характерні провідним напрямкам за означеними напрямками досліджень. В статті визначено переваги та недоліки зазначених напрямів досліджень та окреслено перспективи їх використання на рівні суб'єкта господарювання.

Ключові слова: фінансова безпека підприємства, фінансовий стан, стан захищеності, стійкість внутрішніх та зовнішніх загроз, фінансова стабільність.

**FINANCIAL BUSINESS SAFETY AND THEORETICAL GROUNDS FOR THE
DIRECTIONS OF ITS ASSESSMENT**

The article investigates current theoretical approaches to the concept of financial business safety and specifies current investigative directions that are characteristic of the modern stage of economical development. According to the three defined investigative directions it was outlined the signs and certain characteristics of financial business safety. The article defines advantages and disadvantages of these investigative directions and offers prospects of their usage at the level of management.

Keywords: financial security enterprise's financial position, state security, stability of internal and external threats to financial stability.

Вступ. Функціонування підприємств у конкурентному середовищі на перший план висуває проблеми підвищення та підтримки рівня економічної безпеки підприємства та її найбільш вагомою складовою – фінансової безпеки. Фінансова безпека як першочергова функціональна складова економічної безпеки є визначальною і такою що формує та обумовлює безпеку підприємства в цілому та в розрізі існуючих функціональних складових.

Значною мірою фінансова безпека підприємства залежить від стану активів підприємства та джерел їх формування, які обумовлюють фінансовий стан суб'єкта господарювання. Рівень конкурентоспроможності підприємства, його ліквідність та платоспроможність, з одного боку, залежать від фінансової безпеки підприємства, а з іншого формують її рівень. Фінансова безпека підприємства є важливою категорією, що обумовлює особливості його функціонування та перспективи розвитку у конкурентному середовищі. Умови господарювання, що склалися підкреслюють значущість фінансової безпеки для підприємства, висувають її на одне із перших місць та доводять необхідність дослідження та розвитку даної категорії за умов конкурентної боротьби.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Результативність та ефективність функціонування підприємств у динамічному ринковому середовищі значною мірою визначається станом їх фінансової безпеки. Стан економічної безпеки підприємства залежить від того наскільки задовільною є фінансова безпека суб'єкта господарювання, а також якою є перспектива динаміки її стану на рівні підприємства. Саме стан фінансової безпеки підприємства є запорукою ефективного функціонування окремих підприємств за умов мінливого конкурентного середовища.

Аналіз останніх досліджень та публікацій дав змогу зазначити, що більшість науковців розглядають фінансову безпеку у через характеристики фінансового стану підприємства. Основними з них є такі: І.А. Бланк [4], К.С. Горячева [6], О. Кириченко [12], Т.Б. Кузенко [14], Л.С. Мартюшева [16], М.О. Мікуліна [17], В.В. Шелест [24] та ін.

Не менш значна частина науковців вивчають фінансову безпеку як стан ефективного використання ресурсів, стан захисту підприємства від загроз тощо. Провідними представниками зазначеного підходу є О.В. Ареф'єва [1], І.О. Барановський [2], І.В. Белокуров [3], Л. І. Донець [9], В.Н. Забродський [10], В.І Мунтян [18], Р.С. Папехін [19], М. Ю. Погосова [20], Є. Раздіна [21], Н.С. Самбурина [23], Судакова [24] та ін. Важливо зауважити, що практично всі науковці вивчають фінансову безпеку підприємства як функціональну складову його економічної безпеки. За сучасних умов господарювання фінансова безпека стає важливим елементом управління економічною безпекою підприємства. Умови що склалися вимагають постійної оцінки та контролю рівня фінансової безпеки та відповідної її підтримки, що ускладнюється загостренням конкурентної боротьби. стає об'єктивне і своєчасне визначення її рівня. Вищевикладене, безумовно, підтверджує актуальність теми дослідження.

Постановка завдання. Головною метою даної статті є дослідження існуючих теоретичних підходів

до поняття фінансової безпеки, окреслення основних її характеристики та визначення перспектив її використання за мінливих умов господарювання. Мета статті може бути досягнута шляхом виконання наступних завдань:

- дослідити існуючі теоретичні підходи до поняття фінансової безпеки, окреслити основні його характеристики;
- виділити основні напрями дослідження фінансової безпеки підприємства, що визначаються основною думкою запропонованих визначень;
- окреслити переваги та недоліки зазначених напрямів досліджень та вказати можливі перспективи їх використання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Оцінка рівня фінансової безпеки передбачає визначення рівня платоспроможності підприємства, ліквідності та платоспроможності підприємства, оптимальності структури й ефективності використання його ресурсів та ін. Рівень фінансової безпеки підприємства є важливим критерієм при здійсненні кредитних операцій. Підтримка рівня фінансової безпеки підприємства відіграє важливу роль для забезпечення відповідного фінансового рівня розвитку підприємства в конкурентних умовах його функціонування.

Багатогранність зазначеної категорії формує різноплановість підходів до визначення її економічного змісту. Не існує єдиної думки щодо відображення сутності поняття «фінансова безпека» як на рівні держави, так і на рівні підприємства. Дослідження природи поняття фінансова безпека підприємства, основних ознак, що її формують та подальшого спрямування його суті на перспективу дали нам змогу виділити три провідні напрями, а саме: через оцінку фінансового стану; через оцінку стану захищеності; через оцінку конкурентоспроможності підприємства, конкурентних переваг та ефективності використання ресурсів підприємства.

Основні визначення фінансової безпеки, як категорії, що розкриває сутність через характеристики фінансового стану представлені у табл.1.

Таблиця 1

Визначення поняття «фінансова безпека» через характеристики фінансового стану підприємства

Автор (джерело)	Визначення
І.А. Бланк [4, с. 24]	кількісний і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенціальних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному і перспективному періоді.
М.О. Мікуліна [17, с. 132]	система кількісних і якісних параметрів фінансового стану сільськогосподарських формувань, що в комплексі відображають рівень його фінансової захищеності.
В. В. Шелест [25, с. 181]	фінансовий стан, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх впливів, дозволяє забезпечити ефективну діяльність підприємства за рахунок оптимального залучення майна, переданого установниками в управління в довгостроковому періоді
О. Кириченко [12, с. 15]	фінансовий стан і фінансову стабільність, здатні забезпечити підприємству нормальний ефективний розвиток його діяльності
Л. С. Мартюшева [16, с. 235]	кількісно та якісно детермінований рівень його фінансового стану, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його зростання в поточному і перспективному періодах.
К. С. Горячева [6, с. 96]	це такий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій послуг, котрі використовуються підприємством, по друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток цієї фінансової системи

В першу чергу, фінансова безпека відображається через фінансову стабільність підприємства, збалансованість його діяльності, стійкість до внутрішніх та зовнішніх впливів, достатнім обсягом фінансових ресурсів та ін. Крім того достатній рівень фінансової безпеки спрямований безпосередньо на розвиток та стійке зростання суб'єкта господарювання, реалізацію його фінансових інтересів, ефективну діяльність підприємства.

Отже, можна зробити висновок, що фінансова безпека підприємства в контексті оцінки фінансового стану, в цілому, представляє заходи, які забезпечують збалансованість і якість сукупності фінансових інструментів, технологій послуг, котрі використовуються підприємством для досягнення стабільності

фінансової системи та створення сприятливого інвестиційного клімату як у поточному, так і перспективному періодах.

Наступним важливим напрямом оцінки фінансової безпеки підприємства є її вивчення як стану захищеності та захисту від загроз. Основні визначення поняття фінансова безпека у зазначеному ракурсі представлені нами у табл.2.

Таблиця 2

Визначення поняття «фінансова безпека» через оцінку стану захисту (захищеності) підприємства

Автор (джерело)	Визначення
Є. Раздіна [21, с.63]	комплекс заходів, що сприяють підвищенню фінансової стійкості господарчих суб'єктів за умов ринкової економіки, які захищають їх комерційні інтереси від впливу негативних ринкових процесів
Н. С. Самбуріна [23]	стан захисту від загроз, що виникають у процесі його розвитку та функціонування, як суб'єкт фінансових відносин.
Концепція фінансової безпеки України [13]	складова економічної безпеки, яка характеризує стан захищеності життєво важливих (ключових) інтересів держави, регіонів, підприємницьких структур та громадян у фінансовій сфері від впливу широкого кола негативних чинників (загроз). Основними критеріями фінансової безпеки є достатність фінансових ресурсів, їх збалансованість та ліквідність, які уможливають нормальне існування та розвиток зазначених суб'єктів економічного життя
Н.І. Реверчук [22, с.3]	це захист від можливих фінансових витрат і попередження банкрутства підприємства, досягнення найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів
О.І. Барановський [2, с.20]	захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях фінансових відносин, забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій та установ фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їхніх потреб і виконання фінансових зобов'язань

Дослідження поняття «фінансова безпека» через оцінку стану захисту (захищеності) підприємства дало змогу зауважити, що автори пропонують розглядати фінансову безпеку як стан підприємства, що забезпечує відповідний захист від негативних чинників та загроз, фінансових втрат, негативних ринкових процесів і ґрунтується в першу чергу на достатності фінансових ресурсів, їх збалансованості та ліквідності.

Дослідження фінансової безпеки підприємства як стану, що гарантує захищеність підприємства спрямоване на досягнення найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів, на задоволення потреб підприємства і виконання фінансових зобов'язань, на підвищення фінансової стійкості.

Наступним напрямом вивчення фінансової безпеки є її дослідження через оцінку конкурентоспроможності підприємства, конкурентних переваг та ефективності використання ресурсів підприємства. Основні визначення за даним напрямом представлені у табл.3.

Підсумовуючи вище згадане, зробимо висновок, що фінансова безпека підприємства з погляду на конкурентоспроможність підприємства, конкурентні переваги та ефективність використання ресурсів підприємства – це складова частина економічної безпеки підприємства, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансів підприємства, його прибутковості та рентабельності, дозволяє самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію, забезпечує оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства та захищає підприємство від загроз, що виникають у процесі його розвитку та функціонування.

Висновки. Дослідження проведені нами дали змогу виділити як переваги, так і недоліки існуючих теоретичних підходів до поняття «фінансова безпека». Так основними перевагами визначень фінансової безпеки підприємства через характеристики фінансового стану є безпосередні ознаки стабільності, стійкості та збалансованості діяльності підприємства, що обумовлюються достатнім обсягом фінансових ресурсів.

Перевагами досліджень представників другого напрямку, через оцінку стану захисту, є те що основні ознаки даного підходу також обумовлюють стійкість підприємства, достатність його фінансових ресурсів, їх збалансованість та ліквідність, що спрямовані на виконання фінансових зобов'язань.

Позитивними ознаками представників третього напрямку є ефективне залучення і використання ресурсів підприємства, що відобразиться на прибутковості та якості бізнесу, що обумовить фінансову стратегію підприємства та перспективи його розвитку.

Недоліками зазначених підходів є те що автори розглядають фінансову безпеку підприємства виключаючи системність досліджень, що побудовані на основі єдності характеристик, критеріїв та ознак.

В зв'язку з зазначеними проблемними питаннями доцільно зробити наступне:

– окреслити ознаки та характеристики щодо системності досліджень фінансової безпеки підприємства;

– обґрунтувати напрями досліджень фінансової безпеки на рівні підприємств та обумовити необхідність комплексного підходу;

- оптимізувати критерії оцінки фінансової безпеки підприємства та обґрунтувати порогові значення за ними;
- систематизувати показники оцінки рівня фінансової безпеки за окресленими напрямками досліджень;
- обґрунтувати вибір критеріїв оцінки фінансової безпеки за даними фінансової звітності підприємства.

Таблиця 3

Визначення «фінансової безпеки» через оцінку конкурентоспроможності підприємства, конкурентних переваг та ефективності використання ресурсів підприємства

Автор (джерело)	Визначення
О.І. Судакова [24, с.140]	важлива складова частина економічної безпеки підприємства, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансів підприємства, яка відображається через систему критеріїв і показників його стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових резервів, фінансову стабільність, ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин
М. Ю. Погосова, В. С. Лебедева [20]	це складова економічної безпеки підприємства, яка являє собою такий стан підприємства, що: дозволяє самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію; забезпечує оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства; дозволяють ідентифікувати небезпеки та загрози стану підприємства та розробляти заходи для їх вчасного усунення; має бути оцінена якісними та кількісними показниками, які мають граничні значення
В. В. Белокуров [3]	це наявність конкурентних переваг, зумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів та організаційної структури підприємства його стратегічним цілям і завданням
Р.С. Папехін [19, с.16]	здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до цілей загальної корпоративної стратегії в умовах невизначеного і конкурентного середовища
Т.Б. Кузенко [14, с.28]	стан найбільш ефективного використання інформаційних, фінансових показників, ліквідності та платоспроможності, рентабельності капіталу, що знаходиться в межах своїх граничних значень
В. І. Мунтіян [18, с.16] О.В. Ареф'єва [1, с.98] Т. Б. Кузенко [14, с.28] Л. І. Донець [9, с.20]	стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, відображеного в оптимальних значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності бізнесу, якості правління, використання основних та обігових фондів підприємства, структури його капіталу, норм дивідендних виплат за цінними паперами, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку

Удосконалення та подальший розвиток теоретичних підходів до поняття фінансова безпека підприємства дасть можливість розробити єдину концепцію оцінки стану фінансової безпеки підприємства, що ґрунтується на зазначених напрямках досліджень, визначених характеристиках та ознаках. Такий підхід до фінансової безпеки підприємства дасть змогу:

- здійснювати оперативну діагностику її стану на рівні підприємства;
- розробити систему моніторингу рівня фінансової безпеки за встановленими критеріями її оцінки;
- оперативно реагувати на негативну динаміку рівня фінансової безпеки та контролювати відповідно зміни рівня конкурентоспроможності як на рівні підприємств, так і за його межами.

Література

1. Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1. – С. 98–103.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека : [монографія] / Інститут економічного прогнозування / О.І. Барановський. – К. : Фенікс, 1999. – 338 с.
3. Белокуров В.В. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия [Электронный ресурс] / В.В. Белокуров. – Режим доступа : <http://www.safetyfactor.ru>
4. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с.

5. Васильченко З. М. Теоретична концепція оцінки економічної безпеки банку / З.М. Васильченко, І.П. Васильченко // Банківська справа. – 2006. – № 4. – С. 36–46.
6. Горячева К.С. Формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства / Горячева К.С. // Менеджер. – 2004. – № 2 (28). – С. 96–103.
7. Горячева К.С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки // Економіст. – 2003. – № 8. – С. 65–67.
8. Гринюк Н.А. Інноваційні підходи до вивчення стану фінансової безпеки підприємств України / Н.А. Гринюк // Проблеми науки. – 2009. – № 1. – С. 8–15.
9. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К. : Центр учб. літ., 2008. – 240 с.
10. Забродский В.А. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / В.А. Забродский, Н. Капустин // Бизнес Информ. – 1999. – № 15. – С. 35–37.
11. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1079 с.
12. Кириченко О. Вплив інфляційних процесів на фінансову безпеку підприємства / О. Кириченко, Ю. Кім // Економіка та держава. – 2009. – № 1. – С. 15–18.
13. Концепція фінансової безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ufin.com.ua/koncepcia/008.doc
14. Кузенко Т.Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии / Т.Б. Кузенко // БИЗНЕСИНФОРМ. – 2007. – № 12 (1). – С. 27–29.
15. Кульпінський С. Роль фінансової безпеки України в поглибленні інтеграційних стосунків з європейськими країнами / С. Кульпінський // Фінансова консультація. – 2000. – № 5. – С. 34–38.
16. Мартюшева Л.С. Фінансова безпека підприємства / Л.С. Мартюшева, Т.Е. Петровська, Н.І. Трихліб // Комунальное хозяйство городов: наук.-техн. сб. Вып. 71. Серия: Экономические науки. – К. : «Техніка», 2006. – С. 235–238.
17. Мікуліна М.О. Фінансова безпека розвитку сільськогосподарських формувань / М.О. Мікуліна, Ю.В. Скрипник // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія „Фінанси і кредит”. – 2007. – №2. – С. 132–137.
18. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. – К. : КВІЦ, 1999. – 464 с.
19. Папехин Р.С. Индикаторы финансовой безопасности предприятий : автореф. дисс. канд. экон. наук / Р.С. Папехин. – Волгоград : Волгоградское научное изд-во, 2007 – 16 с.
20. Погосова М.Ю. Аналіз методичного забезпечення оцінювання фінансової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / М.Ю. Погосова, В.С. Лебедева // Экономические науки. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>.
21. Раздина Е. Коммерческая информация и экономическая безопасность предприятия / Е. Раздина // Бизнес-информ. – 1997. – № 24. – С. 63–65.
22. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємництва в Україні : дис. ... канд. экон. наук : 08.02.03 / Львівський національний ун-т ім. І.Франка. – Львів, 2004. – 20 с.
23. Самбуріна Н.С. Аналіз фінансової складової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Н.С. Самбуріна // Економічні науки 3: Фінансові відносини. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/NIEK_2006/Economics/3_17583.doc.htm.
24. Судакова О.І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства / О.І. Судакова // Економічний простір. – 2008. – № 9. – С. 140–148.
25. Шелест В.В. Управління фінансовою безпекою довірчого товариства / В.В. Шелест // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3. – С. 181–184.
26. Шлыков В.В. Комплексное обеспечение экономической безопасности : [научное издание] / В.В. Шлыков. – СПб. : Алетей, 1999. – 138 с.
27. Ярочкин В.И. Система безопасности фирмы / Ярочкин В.И. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Ось-89, 2003. – 352 с.

References

1. Arefeva O.V. Kuzenko TB The economic basis for the formation of the financial component of the economic security // Actual problems of economy. - 2009. - № 1 - p 98-103.
2. Baranowski A.I. Financial Security: monograph. Institute of Economic Forecasting. / O. Baranowski. - K.: Phoenix, 1999. - 338 p.
3. Belokurov V. Structure Functional sostavlyayushchyh ekonomicheskoy enterprise security [Electronic resource] / VV Belokurov // Access : <http://www.safetyfactor.ru>
4. Form I.A. Manage fynansovoy bezopasnostyu company. / IA form. - K.: Elga, Nick Center, 2004. - 784 p.
5. Vasil'chenko Z.M., IP Vasil'chenko What teoretichna concept of assessing the economic security of the bank / ZM Vasil'chenko, IP Vasil'chenko // Banking. - 2006. - № 4. - С.36- 46.
6. Goryacheva, K.S. Formation mechanism to ensure financial security. // Manager. - 2004. - № 2 (28), p. 96-103.
7. Goryacheva K.S. Financial security company. The essence and role in the system of economic security // Economist. - 2003. - № 8. - P. 65-67.
8. Grynyuk N.A. Innovative approaches to the study of the financial safety of the enterprises of Ukraine. / NA Grynyuk // Problems of science. - 2009. - № 1. - P. 8-15.

9. Donets LI Economic security company / L. Donets, NV Vashchenko. - Kyiv: Center uchb. years., 2008. - 240 p.
10. Zabrodskyy V.A. Theoretical bases estimates ekonomicheskoy security firm and the industry / VA Zabrodskyy, N. Kapustin // Business Ynform. 1999. - № 15. - P.35 -37.
11. Zagorodniy A.G. Finance and Economics Dictionary / AG Zagorodniy, GL Voznyuk. - K. : Knowledge, 2007 - 1079 p.
12. Kirichenko A. Effect of inflation on the financial security of the company / A. Kirichenko, Y. Kim // Economy and State. - 2009. - № 1. - S. 15 - 18.
13. Concept of financial security of Ukraine [electronic resource] - Access mode : www.ufin.com.ua/koncepcia/008.doc
14. Kuzenko T.B. Management fynansovoy bezopasnostyu in the enterprise / TB Kuzenko // BYZNESYNFORM. - 2007. - № 12 (1). - P. 27-29
15. Kulpinskyy S. The role of financial security of Ukraine in deepening integration with European countries. / S. Kulpinskyy // Financial Advice. - 2000. - № 5. - P. 34-38.
16. Martyushev L.S. Financial security at an enterprise – / LS Martyushev, TE Peters, N. Trykhlіb // Komunalnoe hozyajstvo cities : scientific-technical. Sun. Issue 71. Series : Economic Science. - K. " Technology ", 2006. - P. 235-238.
17. Mikulina M.O. Financial security of agricultural units / MO Mikulina, Y. Skrypnyk // Bulletin of Sumy National Agrarian University. A series of "Finance and Credit". - 2007. - № 2. - P. 132-137.
18. Muntiyān V.I. The economic security of Ukraine. / VI Muntiyān. - K.: KVITS, 1999. - 464 p.
19. Papehyn R.S. Yndykatorы fynansovoy security enterprises. / RS Papehin // Abstract. diss. Candidate keeper. sciences. - Volgograd: Volhohradskoe nauchnoe Publishing House, 2007 - 16 p.
20. Pogosov M. Analysis methodology for evaluating – ensuring the financial security of an enterprise under [electronic resource] / M. pogoowl, VS Lebedev // Economic Science. - Mode of access : <http://www.rusnauka.com>.
21. Razdyna E. Kommercheskaya Information and Economic Safety of the enterprise / E. Razdyna // Business - Inform. - 1997. - № 24. - P. 63-65
22. Reverchuk N.Y. Office of Economic Security business in Ukraine : di... candidate. Econ. sciences: 08.02.03 / Lviv National University named after. Franko. - Lviv, 2004. - 20.
23. Samburina N. Analysis of the financial component of the enterprise security / NS Samburina // Economics 3: Financial relations. - Mode of access : http://www.rusnauka.com/NIEK_2006/Economics/3_17583.doc.htm.
24. Sudakova O.I. Strategic Management of financial security company / O. Sudakov // economy. - 2008. - № 9. - P. 140-148.
25. Rustle V. Financial Management with Peko trust company / V. Shelest // Actual problems of economy. - 2009. - № 3. - P. 181-184.
26. Shlukov V. obespechenye ekonomicheskoy Integrated Security : Nauchnoe edition / V.V.Shlykov. - St. Petersburg: Aletheia, 1999. - 138s.
27. Yarochkyn V.I. security system company. - 3rd ed., Rev. and add. - M.: That -89, 2003. -352 P.

Надійшла 17.02.2014; рецензент: д. е. н. Лук'янова В. В.